

bil iskanje egoistične koristi in individualne strasti do profita in bi ustvaril mesto za kolektive, usmerjene k *racionalnemu prizadevanju za cilje, kolektivno elaborirane in potrjene*.

Kako ne bi mogli med temi kolektivi, zvezami, sindikati, strankami narediti posebnega prostora za državo: za nacionalno državo, ali še boljše, za supranacionalno, se pravi, evropsko državo (etapa proti neki svetovni Državi), ki bo zmožna učinkovito nadzorovati in obdavčiti dobičke, pridobljene na finančnih trgih, in se predvsem zoperstaviti destruktivnemu učinkovanju dobičkov na trg dela, tako da bo s pomočjo sindikatov organizirala elaboracijo in obrambo *javnega interesa*, ki hočeš nočeš ne bi nikoli, niti za ceno nekaj prevedkov v matematični pisavi, izšel iz računovodjeve vizije (v nekem drugem času bi nekdo rekel iz »špeceristove«), ki novo verovanje predstavlja kot najvišjo obliko človeške dovršenosti.

Pariz, marec 1998

Politika globalizacije*

Pierre Bourdieu

Globalizacija ni usoda, temveč politika. Zaradi tega je politika nasprotovanja njeni koncentraciji moči možna. Ta alternativa mora biti mednarodna in mora črpati iz izkušenj tako sindikatov kakor novejših družbenih gibanj.

Izraz globalizacija sugerira neizbežnost obstoja ekonomskih zakonov, kar zastira politično realnost. To je paradoksalna realnost, ki se opira na politiko depolitizacije.

To je politika, ki grozi, da bo podelila dosmrtni status ekonomskim silam, odtegnjenim slehernemu nadzoru ali omejevanju. To je politika, ki zagotavlja podreitev vlad in ljudstev prav tistim ekonomskim in družbenim silam, za katere pravi, da morajo biti »osvobojene«.

* Članek je bil objavljen v *Le Mondu* 25. januarja 2002, torej istega dne, ko je časopis novico o Bourdieuevi smrti objavil na naslovni strani.

Pričujoči tekst je preveden po angleškem prevodu (P. Bourdieu, »The Politics of Globalisation«, v: *OpenDemocracy*, London; objavljeno na spletni strani: www.opendemocracy.net;

http://www.opendemocracy.net/forum/document_details.asp?CatID=18&DocID=1100;

20. feb. 2002; po *Le Mondu* prevedla Sarah Verblow in Anthony Barnett) in ustrezno revidiran na podlagi francoskega izvornika (P. Bourdieu, »Contre la mondialisation, restaurer la politique«, v: *Le Monde*, 25. januar 2002, Pariz, str. 30).

Izraz globalizacija je obenem deskriptiven in normativen. Vse, kar zajema, je prav rezultat – ne ekonomske neizbežnosti, ampak zavestne in preračunane politike, ki je privedla liberalne in celo socialnodemokratske vlade nekaterih ekonomsko razvitih držav do tega, da so si same odvzele moč nadzora nad ekonomskimi silami.

V najboljšem primeru so se tej moči odrekle z namenom, da bi se skoncentrirale v »zelenih sobanah«^{**} velikih mednarodnih koncernov, kakršen je STO^{***}, ali v takih multinacionalnih »omrežjih«, kakršna je mreža, sestavljena iz petdesetih multinacionalnih družb^{****}, ki na različne načine in z vsemi sredstvi, s pravnimi vred, uveljavljajo svojo voljo.

Drugačna politika

Tej politiki depolitizacije in slabljenja moramo ugovarjati; zato je potrebno obnoviti tako politiko mišljenja kakor politiko akcije: politiko, ki se je zmožna nasloviti mimo nacionalne države, hkrati pa sodelovati s političnimi in delavskimi gibanji znotraj nacionalnih držav. Zaradi več razlogov je to strahotno težavna naloga.

Prvič, ker postavlja nize političnih izzivov, ki se zdijo oddaljeni drug od drugega, so navidezno nedosegljivi in se zdi, da imajo malo skupnega tako v načinu, kako delujejo, kakor v razmerju do znanih, formativnih političnih bitk v preteklosti.

Drugič, ker lahko močne agencije in institucije, ki danes ekonomsko in socialno gospodujejo našemu svetu, ustvarijo izredno konvergenco različnih oblik kapitala – ekonomskega, političnega, vojaškega, kulturnega, znanstvenega, tehnološkega –, ki se seštevajo v temeljno, simbolno hegemonijo nad vsemi kanali in pomeni komunikacije, skozi katere bo poročano o nasprotovanju, v hegemonijo, ki je brez precedensa.

Pomembno je dopustiti, da nekatere instrumente politike, ki je potrebna, najdemo na evropski ravni (vsaj toliko, kolikor lahko evropske institucije in podjetja kavzalno učinkujejo na dominantne sile na svetovnem odru). Iz tega sledi, da je konstrukcija združene Socialne Evrope, ki bi bila zmožna strniti različne sile v vseh njihovih razdelkih, tako v nacionalnih kakor mednarodnih arenah, nesporna prioriteta vseh tistih, ki se želijo dejansko upreti dominantnim silam našega časa.

^{**} V ang. (in fr.) različici »green rooms« (izraz lahko razumemo v smislu »čakalnice« oz. »pripravljalnice« informacij, virov, diskurzov, preden gredo v javnost).

^{***} Svetovna trgovinska organizacija: ang. WTO – World Trade Organisation; fr. l'OMC – L'organisation mondiale de commerce.

^{****} Na tem mestu fr. izvirnika Bourdieu v oklepaju navede imena naslednjih družb: Fiat, Daimler Benz, British Petroleum, Rhône Poulenc, Evropska mreža služb.

Sodelovanje brez poenotenja

Družbena gibanja, ki so bistvena za politiko odpora, so zelo raznovrstna zaradi različnih izvorov, ciljev in namenov. Kljub temu si nesporno delijo veliko tega, kar bi lahko imenovali družinske poteze.

Prvič zlasti zato, ker so velikokrat rezultat zavračanja tradicionalnih oblik politične mobilizacije, še posebej tistih, ki so značilne za sovjetski tip komunističnih strank. Tipično zametujejo sleherno manjšinsko monopolizacijo gibanj in povzdigujejo ter spodbujajo neposredno udeležbo vseh zainteresiranih ter so v tem podobna libertarni tradiciji.

Še posebej so naklonjena tistim oblikam individualno motivirane organiziranosti politike, ki potrebuje le lahek, prilagojen aparat, ki svojim članom omogoča, da ohranijo nadzor nad lastno dejavnostjo (v krepkem nasprotju s tistimi strankarskimi pogoni, s katerimi se bojujejo za politično hegemonijo).

Druga skupna značilnost družbenih gibanj je način, kako so njihove prioritete povezane s specifičnimi družbenimi problemi, kot so vprašanja stanovanja, zaposlitve in zdravja.

Tretja tipična poteza je težnja k neposredni akciji, želja, da bi se protesti in zahteve pokazali v eksemplaričnih akcijah, ki neposredno vplivajo na relevantno kampanjo.

Četrta, distinktivna in skupna lastnost je, da je solidarnost tiha gonilna sila večine njihovih dejavnosti.

Take podobnosti v ciljih in sredstvih različnih političnih bojev poudarjajo koristnost vsaj nekakšne koordinacije njihovih dejavnosti in zahtev, če že ne popolne unifikacije različnih gibanj, ki jih pogosto spodbujajo militantne skupine, predvsem med mladimi, ter frapantne konvergence in redundance. Takšna koordinacija bi se lahko oblikovala v mrežo, ki bi bila zmožna skupine in posameznike povezati tako, da nobena skupina ne bi gospodovala drugi; v mrežo, ki bi bila zmožna ohraniti prednosti raznovrstnih izkušenj, perspektiv in programov sleherne skupine.

Njena glavna funkcija bi bila onemogočati razpršenost in fragmentarnost akcij družbenih gibanj in zagotavljati, da se družbena gibanja ne bi zapletla v specifične posamičnih lokalnih bojev (hkrati bi se izogibala koncentriranju birokracije). Tako bi se skupine okrepile in premagale nekonsistentnosti med trenutki intenzivne mobilizacije in latentnimi, počasnejšimi oblikami eksistence, ki so bistvene za pripravo prvih.

Sleherna taka mreža bi poskusila opredeliti vrsto skupnih ciljev na presečišču interesov in skrbi vseh različnih skupin, vrsto vrednot, ki bi jih lahko vsi priznali in hkrati sodelovali pri uveljavljanju lastnih kompetenc in metod.

Oživljanje sindikalizma*

Neoliberalna politika globalizacije je prispevala tudi k slabljenju sindikatov. Fleksibilnost in negotovost naraščanja števila delovnih mest ovirata vsakršno skupno akcijo, hkrati pa je socialna varnost zagotovljena manjšemu delu delovne sile.

To ponazarja, kako težka in kako nujno potrebna naloga je oživljanje sindikalne dejavnosti. Sprožila je krožečo odgovornost, preverjanje modela nepogojne delegiranosti in pa izumljanje novih tehnik, ki so bistvene za mobiliziranje razdrobljene in negotove delovne sile.

Sleherna taka organizacija bi morala biti zmožna premagati razdrobljenost v okvirih ciljev in nacionalnosti ter razhajanj znotraj gibanj in sindikatov. Povezovanje sindikatov ob živi debati in diskusiji bi morala nanje učinkovati spodbudno.

Obstoj nekakšne stabilne in učinkovite mednarodne mreže bi omogočil razvoj mednarodnega sindikalnega gibanja, ki ne bi imelo nič opraviti z uradnimi telesi, v katerih so sindikati zastopani, in bi integriralo akcije vseh gibanj, ki se spopadajo s temi specifičnimi in zato omejenimi situacijami.

Poleg razvoja in koordinacije novih družbenih gibanj ter pripravljenosti za delo na evropski ravni je pomembno obnoviti tudi mnoga tradicionalna področja sindikatov, v kakršnikoli politiki, s katero skušajo odgovoriti na globalizacijo in kljubovati prizadevanjem za »depolitiziranje« načina, kako smo vladani.

London, 20. februarja 2002

Copyright © Pierre Bourdieu, 2002. Priobčila www.openDemocracy.net. Dovoljeno je brezplačno reproduciranje člankov zgolj za osebno in izobraževalno rabo. Komercialno kopiranje, najemanje in posojanje so prepovedani brez dovoljenja. Če vam je članek poslal prijatelj in vam je všeč, ste dobrodošli pri openDemocracy network. Za soglasje pošljite po elektronski pošti svoje polno ime na: subscribe@opendemocracy.net.

* To poglavje Bourdieu v fr. izvirniku začne z odstavkom, ki je v angleškem prevodu izpuščen: »Ne velja izgubiti upanja, da ne bi mogla demokratična konfrontacija združbe posameznikov in skupin pripoznati skupne predpostavke ter ustvariti koherentnega in smiselnega odgovora na temeljna vprašanja, h katerih globalni rešitvi ne morejo prispevati niti sindikati niti stranke. (...)«